«Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ жанындағы медицина колледжі

Силлабус «Шұғыл көмек»

Мамандық: 009130100 «Мейіргер ісі»
Біліктілік: 5AB09130101 «Мейіргер ісінің қолданбалы бакалавры»
Оқу түрі: күндізгі
Оқытудың нормативтік мерзімі: 3 жыл 6 ай
Циклдар мен пәндер индексі: АП 18
Курс: 3
Семестр: 5
Пән: «Шұғыл көмек»
Бақылау түрі: ОҚКЕ
Жалпы еңбек сыйымдылығы сағат/кредиттер KZ: 96/4
Аудитория: 24
Симуляция: 72

Шымкент, 2025 ж.

«Шұғыл көмек» пәні бойынша силлабус 2023 жылғы МЖМБС негізінде құрастырылды.

Тіркеу нөмері: 13

Мамандығы: 009130100 «Мейіргер ісі»

Біліктілігі: 5AB09130101 «Мейіргер ісінің қолданбалы бакалавры»

Оқытушы: Шоланбаева Назерке Жорабекқызы

Силлабус «Мейіргер ісі-1» кафедрасы мәжілісінде қаралды.

Хаттама № 1 «27» 08 **2025 ж**

Кафедра меңгерушісі: ________ **Б.Д.Серикова**

Силлабус ПЦК мәжілісінде қаралды.

Хаттама № 1 «27» 08 **2025 ж**

ПЦК төрайымы: ________ **Г.Н. Айбекова**

Әдістемелік кеңес мәжілісінде бекітілді.

Хаттама № 1 «27» 08 **2025 ж**

Әдістемелік кеңес төрайымы: ________ **Г.О. Мамбеталиева**

1.1 Оқытушылар жөнінде мәлімет

№	Аты-жөні	Ғылыми дәрежесі	Қызметі	Оқитын курсы	Электронды мекен-жайы
1.	Серикова Бағдат Джулдибаевна	магистр	Бөлім басқарушысы	«Мейіргер ісі» қолданбалы бакалавр пәндері	Bagi_d90@mail.ru
2	Бақтияр Айгүл Өтегенқызы	Жоғары санаттағы дәрігер	оқытушы	«Мейіргер ісі» қолданбалы бакалавр пәндері	Mers_086@mail.ru
3	Шоланбаева Назерке Жорабекқызы	магистр	оқытушы	«Мейіргер ісі» қолданбалы бакалавр пәндері	Nazzhanbolat@mail.ru
4	Хайдаркулова Гулноза Ахмаджановна	магистр	оқытушы	«Мейіргер ісі» қолданбалы бакалавр пәндері	medreferat.com@mail.ru
5	Аман Балнұр Жақсымұратқызы	магистр	оқытушы	«Мейіргер ісі» қолданбалы бакалавр пәндері	Altyn_ai1601@mail.ru
6	Қадырова Жанар Нұржауқызы	магистр	оқытушы	«Мейіргер ісі» қолданбалы бакалавр пәндері	Kadyrova.zhanar@list.ru
7	Жулбарисова Гулзада Уразқызы	бакалавр	оқытушы	«Мейіргер ісі» қолданбалы бакалавр пәндері	zhulbarisova007@mail.ru
8	Тоқбай Арайлым Әбдікерімқызы	бакалавр	оқытушы	«Мейіргер ісі» қолданбалы бакалавр пәндері	arailym_kerimovna0@mail.ru
9	Әбдіғани Алтынай Нұрбекқызы	бакалавр	оқытушы	«Мейіргер ісі» қолданбалы бакалавр пәндері	Altyn_ai1601@mail.ru
10	Сейілхан Айдана Сейілханқызы	бакалавр	оқытушы	«Мейіргер ісі» қолданбалы бакалавр пәндері	aidana_seyilhan@mail.ru
11	Құлжанова Жансұлу Еркінбекқызы	бакалавр	оқытушы	«Мейіргер ісі» қолданбалы бакалавр пәндері	suluzhanim@mail.ru

2. Пәннiңсаясаты:
студент талаптардыорындауыкерек:

№	Студенттерге қойылатын талап	Орындамаған жағдайда айыптау шаралары
1	Себепсіз сабақ қалдыру рұқсат етілмейді.	Тәжірибелік сабақты себепсіз қалдырған жағдайда бж қойылады.
2	Себеп бойынша қалдырылған сабақтарды өз уақытысында өтеу.	Себепті қалдырылған сабақтар тек деканат рұқсатымен (өтеу қағазы) өтеледі.
3	Дәріс және тәжірибелік сабақтарға уақытылы келу.	Студент 5 минуттан артық кешіксе сабаққа жіберілмейді.Оқу журналына және дәріс журналына бж қойылады.

4	Студенттің сыртқы келбеті талапқа сай болуы (халат, колпак, ауыстыратын аяқ киім және т.б.).	Студенттің сыртқы көрінісі талапқа сай болмаған жағдайда сабаққа немесе дәріске жіберілмейді және тәжірибелік журналда немесе дәріс журналында бж қойылады.
5	Студентте медициналық санитарлық кітапшаның болуы.	Медициналық санитарлы кітапшасыз студент клиниканың бөлімшеріне жіберілмейді және тәжірибелік журналға бж қойылады.
6	СӨЖ тапсырмаларын өз уақытында тапсыру.	СӨЖ өз уақытында тапсырылмаса жұмыс қабылданбайды және 0 балл қойылады.
7	Студент оқытушыларға, курстастарына сыйластық пен қарауы қажет.	Студент құрметсіздік танытқан жағдайда, бұндай мінез-құлқы кафедра жиналысында талқыланады, деканатқа және ата-анасына жеткізіледі.
8	Кафедраның мүліктеріне студенттердің қамқорлық жасауы.	Мүліктерді бұзған жағдайда, студент өз күшімен қалпына келтіреді.

ПӘННІҢ ПРЕРЕКВИЗИТТЕРІ МЕН ПОСТРЕКВИЗИТТЕРІ

Пәннің пререквизиттері:
1. Үй жағдайындағы мейіргер күтімі;
2. Денсаулықты нығайту;
3. Пациенттерді үйрету;

Пәннің постреквизиттері:
1. Функционалдымүмкіндіктерінжақсарту;
2. Мамандандырылған мейіргерлік күтім;
3. Мейіргер ісі негіздері;
4. Мейіргерлік үрдіс.

Оқыту мақсаттары: Студенттерге науқастың медициналық құжаттамасын дұрыс толтыруды және ресімдеуді үйрету. Тыныс алу, жүрек-қантамыр, ас қорыту, зәр шығару, эндокриндік, қан және тірек-қимыл жүйесі аурулары бар науқастарды тексеру әдістерін меңгерту. Науқастардың шағымдарын жинау, объективті тексеру жүргізу және алынған деректерді талдау дағдыларын қалыптастыру. Ауырсынуды бағалау және оны басу әдістерін қолдануды үйрету. Жарақат түрлерін (ашық, жабық) анықтауды және алғашқы көмек көрсетуді меңгерту. Десмургия әдістерін (таңғыштар салу) және көліктік иммобилизация тәсілдерін игерту. Қан кету түрлерін ажырата білу және гемостаз әдістерін қолдануды үйрету. Трансфузиология негіздерін түсіндіру және қан компоненттерін қолдану шарттарын меңгерту. Күйік пен үсік кезіндегі алғашқы шұғыл көмек көрсетуді үйрету. Хирургиялық стационарларда ауруханаішілік инфекциялардың алдын алу шараларын түсіндіру және сақтауға дағдыландыру. Шұғыл медициналық көмектің жалпы принциптері мен стратегияларын үйрету. Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының (ДДҰ) жаһандық шеңберін пайдалана отырып, шұғыл көмек көрсету тәсілдерін меңгерту. Қауіп төндіретін өмірлік жағдайларда әрекет ету алгоритмдерін игерту. Ауыр жағдайда жатқан балалар мен олардың отбасыларына шұғыл психоәлеуметтік және медициналық көмек көрсетуді үйрету.

Пәнді оқытудың соңғы нәтижесі:

Теория:

1. Өз рөлдерін, құқықтары мен шектеулерін біледі, қабылдайдыөз әрекеттері мен әрекетсіздігі үшін жауапкершілік нормативтік-құқықтық актілермен және ұйымдастырушылық талаптармен танысады.БҚ-2.

2. Шұғыл медициналық көмек көрсету кезінде әртүрлі адамдармен қарым-қатынаста ағылшын тілін қолданады. БҚ-3.
3. Жедел іс-шаралар стандарттары мен мейіргерлік жедел жәрдем нұсқаулықтары туралы білім мен дағдыларды түсіндіреді және қолдану біліміне ие. КҚ-1.
4. Мейіргерлік күтім сапасын жақсарту үшін кәсіби қызметте шұғыл көмек көрсету кезінде басқару ережелерін ұстанады. КҚ-3.

Клиникалық тәжірибе

1. Шұғыл көмек көрсету кезінде өз іс-әрекеттерінің тиімділігін, кәсіби команданың және жалпы ұйымның қызметін талдайды, іс-қимылдарды түзетеді және түпкілікті нәтиже үшін жауапкершілік танытады. БҚ-2.
2. Ақпаратты қолдану және тарату және тиімді төтенше жағдайлардағы командалар науқастардың олардың отбасыларына көмек көрсетудегі сыни бағалау дағдыларын көрсету.БК-3.
3. Мейіргерлік іс-шараларды және өмірді сақтау бойынша алғашқы шұғыл шараларды тиімді жоспарлайды, шұғыл жағдайлар мен апаттар жағдайында әрекет ету шараларын жүзеге асырады.КҚ-1.
4. Топтық мақсаттарға жету үшін жауапкершілікті бөлісу арқылы басқа мамандармен шұғыл көмек көрсету әрекеттерін орындайды және жақсартады.КҚ-3.

Құзіреттіліктер:

1. БҚ-2. Кәсіпқойлық
2. БҚ-3. Коммуникация
3. КҚ-1. Клиникалық мейіргерлік іс
4. КҚ-3. Менеджмент және сапа

Мазмұны: 1.ДДҰ-ның жаһандық шеңберін қолдана отырып, жедел медициналық көмек көрсетудің принциптері мен стратегиялары. 2.Өмірге қауіп төнген кезде шұғыл көмек көрсету алгоритмдері. 3.Науқасты тасымалдау стандарттары. 4.Қажет болған жағдайда дәрілік препараттарды қолдану барысында шұғыл көмек көрсету. 5.Ауыр жағдайдағы науқас балалар мен олардың отбасыларына шұғыл көмек. 6.Үсік кезіндегі алғашқы көмек көрсету алгоритмдері. 7.Жедел тыныс жетіспеушілігі кезінде алғашқы көмек көрсету алгоритмдері. 8.Гипертониялық криз кезіндегі алғашқы көмек көрсету алгоритмдері. 9.Аллергиялық реакциялар кезіндегі кезінде алғашқы көмек көрсету алгоритмдері. Анафилактикалық шок. 10.Естен тану және коллапс кезіндегі алғашқы көмек көрсету алгоритмдері. 11.Ми қан айналымының жедел бұзылыстары кезінде алғашқы көмек көрсету алгоритмдері. 12.Қайғылы оқиғалар: электро-жарақат, суға бату, странгуляциялық асфиксия, қызып кету, суық өтіп кету кезінде алғашқы көмек. 13.Көптік жарақат алғандарға, нақтама қоюдың ерекшеліктері және дәрігерге дейінгі медициналық көмекті көрсету.

4.1. Аудиториялық сабақтардың тақырыптары мен мазмұны

№	Аудиториялық тақырыптың атауы	Қысқаша мазмұны	Сағат саны
1	Кіріспе. ДДҰ-ның жаһандық шеңберін қолдана отырып, жедел медициналық көмек көрсетудің принциптері мен стратегиялары.	Жедел және шұғыл медициналық көмектің халықаралық маңызы. Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының (ДДҰ) жаһандық денсаулық сақтау стратегиясындағы жедел көмек жүйесінің орны. Шұғыл көмек көрсетуді нығайту — БҰҰ-ның Тұрақты даму	2

		мақсаттарына жетудің маңызды бөлігі.	
2	Өмірге қауіп төндіретін жағдайларда жедел жәрдем алгоритмдері.	Өмірге қауіп төндіретін негізгі жағдайлар. Жүрек-қантамыр жүйесінің жедел бұзылыстары (жүрек тоқтауы, инфаркт). Тыныс алу жүйесінің жедел бұзылыстары (тұншығу, тыныс жетіспеушілігі). Жүйке жүйесінің жедел жағдайлары (инсульт, эпилепсия). Анафилактикалық шок және аллергиялық реакциялар. Қан кету, жарақаттар, күйіктер. Жедел жәрдем көрсету алгоритмдерінің құрылымы. Науқастың жағдайын жылдам және жүйелі бағалау (АВС алгоритмі). «Жүрек-өкпе реанимациясы» алгоритмі. «Тыныс алу жолдарының бітелуінде» әрекет алгоритмі. Анафилаксия кезіндегі шұғыл әрекет (адреналин енгізу ережесі). Қан кетуді тоқтату алгоритмдері (жгут, қысым таңғыш, позиция беру). Инсульт және инфаркт жағдайындағы алгоритмдері.	2
3	Науқасты тасымалдау стандарттары.	Науқасты тасымалдаудың жалпы принциптері. Тасымалдау түрлері мен кезеңдері. Емдеу мекемесі ішінде: бөлімшелер арасында, процедураға немесе тексеруге тасымалдау. Мекемеден тыс: үйден ауруханаға, ауруханадан басқа мекемеге, санитарлық авиация арқылы тасымалдау. Жағдайына байланысты: ауыр, орташа, тұрақты жағдайдағы науқастарды тасымалдау тәсілдері. Тасымалдау құралдары және арнайы құрылғылар. Зембіл, каталка, арбалар түрлері. Тасымалдау кезінде көрсетілетін алғашқы жедел көмек**.** Тыныс жетіспеушілігі, жүрек тоқтауы, қан кету жағдайларында әрекет ету алгоритмдері. Жедел реанимациялық іс-қимылдар негіздері. Тасымалдау барысында науқастың жай-күйін қадағалау және қажет болған жағдайда шұғыл көмек көрсету.	2
4	Қажет болған жағдайда дәрілік препараттарды қолдану барысында шұғыл көмек көрсету.	Жанама әсерлер мен асқынулар кезінде шұғыл көмек көрсету. Аллергиялық реакциялар мен анафилаксия. Препаратқа шамадан тыс сезімталдық. Дәрілік улану: алғашқы көмек және уытсыздандыру шаралары. Мейіргердің рөлі. Препаратты тағайындауға дайындық және енгізу тәртібі. Науқастың жағдайын бақылау және реакциясын бағалау. Құжат жүргізу және дәрілік журнал толтыру. Командада үйлесімді жұмыс істеу және	2

		дәрігерге уақтылы ақпарат беру.	
5	Ауыр жағдайдағы науқас балалар мен олардың отбасыларына шұғыл көмек.	Ауыр жағдайдағы жиі кездесетін клиникалық жағдайлар. Жоғарғы тыныс алу жолдарының бітелуі. Тыныс жеткіліксіздігі (бронхиолит, астма, пневмония). Жүрек тоқтауы, аритмиялар, шок жағдайлары (сепсис, гиповолемиялық шок). Жоғары дене қызуы, құрысу, менингит, энцефалопатия. Улану, жарақат, күйіктер. Шұғыл көмек көрсету алгоритмдері Құрысу, тыныс жетіспеушілігі, шок кезінде әрекет ету реті. Науқас баланы реанимациялау кезіндегі ерекшеліктер. Оттегі терапиясы және инфузиялық терапия жүргізу. Отбасы мүшелеріне психоәлеуметтік қолдау. Шок жағдайындағы отбасына алғашқы психологиялық көмек көрсету. Отбасының шұғыл жағдайдан кейінгі бейімделуі мен реабилитацияға қатысуы. Мейіргердің кәсіби рөлі. Баланың жағдайын динамикалық бақылау. Дәрі-дәрмекті дұрыс және қауіпсіз енгізу. Құжаттарды дұрыс толтыру және бақылау парағын жүргізу.	2
6	Үсік кезіндегі алғашқы көмек көрсету алгоритмдері.	Үсіктің патофизиологиясы. Жергілікті және жалпы суық зақымының әсері. Қан айналымының бұзылуы, тіндердің некрозы, жүйке зақымдануы. Үсіктің жіктелуі. Үсіктің 4 дәрежесі (I – эритема, II – көпіршіктер, III – некроз, IV – терең тіндердің зақымдануы). Жеңіл, орташа және ауыр жағдайларды анықтау белгілері. Клиникалық көріністердің даму кезеңдері. Үсік кезіндегі алғашқы көмек көрсету алгоритмдері. Дененің зақымданған бөлігін біртіндеп жылыту (суды қолдану 37–40°C). Ауырсынуды басу, стерильді таңғыш салу. Үсіктің дәрежесіне байланысты медициналық мекемеге жеткізу. Асқынуларды болдырмау (инфекция, тіндердің өліеттенуі, шок). Медициналық көмек көрсету кезеңдері. Амбулаториялық және стационарлық көмек: Антибиотиктер, қан айналымын жақсартатын дәрілер; Мейіргердің рөлі мен жауапкершілігі. Үсіктің дәрежесін бастапқы бағалау. Алғашқы көмек көрсету алгоритмін сақтау.	2
7	Жедел тыныс жетіспеушілігі кезінде алғашқы көмек көрсету алгоритмдері.	Жедел тыныс жетіспеушілігі (ЖТЖ): анықтамасы мен түрлері (гипоксикалық, гиперкапникалық, аралас). Тыныс алу	2

	Аралық бақылау-1	жүйесінің анатомиясы мен физиологиясы. Патофизиологиялық өзгерістер: газ алмасудың бұзылысы, альвеолярлы желдетудің төмендеуі. Оттегі терапиясын ұйымдастыру. Қолда бар дәрілерді жылдам және қауіпсіз енгізу. Науқаспен және туыстарымен тиімді қарым-қатынас. Науқасты тасымалдауға дайындау. Мейіргерлік көмек алгоритімдері.	
8	Жедел жүрек жетіспеушілігі кезіндегі алғашқы көмек көрсету алгоритмдері.	Жедел жүрек жетіспеушілігі (ЖЖЖ) ұғымы және оның клиникалық маңызы. ЖЖЖ мен созылмалы жүрек жетіспеушілігінің айырмашылығы. Мейіргерлік көмек алгоритімдері.	2
9	Гипертониялық криз кезіндегі алғашқы көмек көрсету алгоритмдері.	Гипертониялық криздің клиникалық көріністері. Гипертониялық криздің диагностикасы. Анамнез жинау және шағымдарын бағалау. Қан қысымын өлшеу техникасы. ЭКГ, қан анализдері, көз түбін қарау. Жедел жағдайларда алғашқы медициналық көмек көрсету принциптері. Спирометриясыз тыныс бағалау. Қан қысымын біртіндеп төмендету қағидалары. Мейіргерлік көмектің алгоритмі. Алғашқы тексеріс пен жағдай бағалау. Пациентке психоэмоционалды қолдау көрсету. Құжаттарды рәсімдеу және бақылау парағын толтыру.	2
10	Аллергиялық реакциялар кезіндегі кезінде алғашқы көмек көрсету алгоритмдері. Анафилактикалық шок.	Аллергия туралы жалпы түсінік: анықтамасы, түрлері (жиі кездесетін — есекжем, ангионевротикалық ісік, бронхоспазм, анафилаксия). Аллергендердің түрлері: дәрілік заттар, тағам, жәндік уы, тозаң, т.б. Иммундық жауап механизмі. Организмнің жүйелі және жергілікті реакциялары. Жеңіл (қышыну, бөртпе), орташа (ісіну, ентігу), ауыр (анафилаксия, тыныс жетіспеушілігі). Анафилактикалық шок белгілері. Анамнез жинау (аллергенге әсер ету уақыты, бұрынғы реакциялар). Алғашқы көмек көрсету алгоритмдер. Мейіргерлік көмектің алгоритмі**.** Адреналин инъекциясын дұрыс жүргізу.	2
11	Естен тану және коллапс кезіндегі алғашқы көмек көрсету алгоритмдері.	Естен тану (синкопе) және коллапс туралы түсінік.Этиологиясы және патофизиологиясы Естен танудың себептері: психоэмоционалды стресс, ауырсыну, қан жоғалту, гипогликемия, гипоксия. Коллапс себептері: тамырлардың кенет кеңеюі,	1

		жүрек қызметінің бұзылуы, сусыздану, инфекциялық токсикоз. Қан айналымының жеткіліксіздігі мен миға қан құйылуының азаюы механизмі. Өмірлік маңызды көрсеткіштерді (ҚҚ, пульс, тыныс) өлшеу. Алғашқы көмек көрсету алгоритмдері. Коллапс кезінде: жылыту, сұйықтық беру (егер есі кірсе), артериалды қысымды бақылау.Мейіргерлік көмек алгоритмі.	
12	Ми қан айналымының жедел бұзылыстары кезінде алғашқы көмек көрсету алгоритмдері.	Ми қан айналымының жедел бұзылыстары анықтамасы. Инсульт түрлері: ишемиялық, геморрагиялық, транзиторлы ишемиялық шабуыл. Актуалдылығы мен қоғамдағы таралуы, салдары. Ишемиялық инсульттің себептері: тромбоз, эмболия, атеросклероз. Геморрагиялық инсульттің себептері: гипертониялық криз, аневризманың жарылуы. Миға қан жеткізудің бұзылу механизмі және ми жасушаларының зақымдануы. Клиникалық көріністері**.** Анамнез жинау. Сананың деңгейін, тыныс алу мен қан айналымын бағалау. Қан қысымын, пульсті, тыныс жиілігін өлшеу. Мейіргерлік көмектің алгоритмі. Жағдайды бағалау. Тыныс алу мен жүрек жұмысына мониторинг. Туыстарына және дәрігерге толық ақпарат беру. Құжаттар мен бақылау парақтарын дұрыс толтыру.	1
13	Қайғылы оқиғалар: электро-жарақат, суға бату, странгуля-циялық асфиксия, қызып кету, суық өтіп кету кезінде алғашқы көмек. **Аралық бақылау-2**	Төтенше жағдайлар мен қайғылы оқиғалар туралы түсінік.Жиі кездесетін қауіпті жағдайлар: электр жарақаты, суға бату, асфиксия, гипертермия, гипотермия. Электрожарақат (электр тоғының соғуы**)** Электр жарақатының түрлері: термиялық, биологиялық, механикалық әсер. Суға бату. Түрлері: тұщы су мен тұзды суға бату. Алғашқы көмек алгоритімі. Странгуляциялық асфиксия (тұншығу, буындыру).Қызып кету (гипертермия, күн өту).Суық өтіп кету (гипотермия, үсу)**.** Мейіргерлік көмек алгоритмдері.	1
14	Көптік жарақат алғандарға, нақтама қоюдың ерекшеліктері және дәрігерге дейінгі медициналық көмекті көрсету.	Көптік жарақат (политравма) ұғымы: анықтамасы және түрлері. Жиі кездесетін себептері: жол көлік оқиғасы, өндірістік апаттар, құлау, жарылыс. Актуалдылығы және шұғыл көмек көрсетудің маңызы. Көптік жарақат түрлері және ерекшеліктері**.** Бірнеше анатомиялық	1

		аймақтың зақымдануы. Ашық және жабық жарақаттар. Қауіп төндіретін жағдайлар: бас сүйек-ми жарақаты, кеуде, іш, омыртқа, аяқ-қол сүйектерінің зақымдануы. Шок, қан кету, тыныс жетіспеушілігі сияқты қосалқы асқынулар. Алғашқы тексеру: өмірге қауіп төндіретін белгілерді анықтау (триаж принципі). ABC алгоритмі бойынша бастапқы тексерісі. Дәрігерге дейінгі алғашқы медициналық көмек көрсету алгоритмі. Қауіпсіздікті қамтамасыз ету (өзін және зардап шегушіні қорғау). Қан кетуді тоқтату. Тыныс жолдарын ашу, жасанды тыныс, қажет болса – жүрекке жабық массаж. Иммобилизация: сынған аяқ-қолды қозғалтпау. Жараны тазарту және таңу. Жедел жәрдем шақыру және алған жарақаттар жайлы нақты ақпарат беру. **Мейіргерлік көмек және тактика**.Тыныс, пульс, қан қысымын бақылау және тіркеу.	
	Барлығы:		**24**

4.2.Симуляциянытақырыптықжоспары

№	Тақырыптың атауы	Қысқаша мазмұны	Сағат саны
1	Кіріспе. ДДҰ-ның жаһандық шеңберін қолдана отырып, жедел медициналық көмек көрсетудің принциптері мен стратегиялары.	Жедел және шұғыл медициналық көмектің халықаралық маңызы. Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының (ДДҰ) жаһандық денсаулық сақтау стратегиясындағы жедел көмек жүйесінің орны. Шұғыл көмек көрсетуді нығайту — БҰҰ-ның Тұрақты даму мақсаттарына жетудің маңызды бөлігі.	6
2	Өмірге қауіп төндіретін жағдайларда жедел жәрдем алгоритмдері.	Өмірге қауіп төндіретін негізгі жағдайлар. Жүрек-қантамыр жүйесінің жедел бұзылыстары (жүрек тоқтауы, инфаркт). Тыныс алу жүйесінің жедел бұзылыстары (тұншығу, тыныс жетіспеушілігі). Жүйке жүйесінің жедел жағдайлары (инсульт, эпилепсия). Анафилактикалық шок және аллергиялық реакциялар. Қан кету, жарақаттар, күйіктер. Жедел жәрдем көрсету алгоритмдерінің құрылымы. Науқастың жағдайын жылдам және жүйелі бағалау (ABC алгоритмі). «Жүрек-өкпе реанимациясы» алгоритмі. «Тыныс алу жолдарының бітелуінде» әрекет алгоритмі. Анафилаксия кезіндегі шұғыл әрекет (адреналин енгізу ережесі). Қан кетуді тоқтату алгоритмдері (жгут, қысым таңғыш, позиция	6

		беру). Инсульт және инфаркт жағдайындағы алгоритмдері.	
3	Науқасты тасымалдау стандарттары.	Науқасты тасымалдаудың жалпы принциптері. Тасымалдау түрлері мен кезеңдері. Емдеу мекемесі ішінде: бөлімшелер арасында, процедураға немесе тексеруге тасымалдау. Мекемеден тыс: үйден ауруханаға, ауруханадан басқа мекемеге, санитарлық авиация арқылы тасымалдау. Жағдайына байланысты: ауыр, орташа, тұрақты жағдайдағы науқастарды тасымалдау тәсілдері. Тасымалдау құралдары және арнайы құрылғылар. Зембіл, каталка, арбалар түрлері. Тасымалдау кезінде көрсетілетін алғашқы жедел көмек**.** Тыныс жетіспеушілігі, жүрек тоқтауы, қан кету жағдайларында әрекет ету алгоритмдері. Жедел реанимациялық іс-қимылдар негіздері. Тасымалдау барысында науқастың жай-күйін қадағалау және қажет болған жағдайда шұғыл көмек көрсету.	6
4	Қажет болған жағдайда дәрілік препараттарды қолдану барысында шұғыл көмек көрсету.	Жанама әсерлер мен асқынулар кезінде шұғыл көмек көрсету. Аллергиялық реакциялар мен анафилаксия. Препаратқа шамадан тыс сезімталдық. Дәрілік улану: алғашқы көмек және уытсыздандыру шаралары. Мейіргердің рөлі. Препаратты тағайындауға дайындық және енгізу тәртібі. Науқастың жағдайын бақылау және реакциясын бағалау. Құжат жүргізу және дәрілік журнал толтыру. Командада үйлесімді жұмыс істеу және дәрігерге уақтылы ақпарат беру.	6
5	Ауыр жағдайдағы науқас балалар мен олардың отбасыларына шұғыл көмек.	Ауыр жағдайдағы жиі кездесетін клиникалық жағдайлар. Жоғарғы тыныс алу жолдарының бітелуі. Тыныс жеткіліксіздігі (бронхиолит, астма, пневмония). Жүрек тоқтауы, аритмиялар, шок жағдайлары (сепсис, гиповолемиялық шок). Жоғары дене қызуы, құрысу, менингит, энцефалопатия. Улану, жарақат, күйіктер**.** Шұғыл көмек көрсету алгоритмдері Құрысу, тыныс жетіспеушілігі, шок кезінде әрекет ету реті. Науқас баланы реанимациялау кезіндегі ерекшеліктер. Оттегі терапиясы және инфузиялық терапия жүргізу. Отбасы мүшелеріне психоәлеуметтік қолдау. Шок жағдайындағы отбасына алғашқы психологиялық көмек көрсету. Отбасының шұғыл жағдайдан кейінгі бейімделуі мен реабилитацияға қатысуы. Мейіргердің кәсіби	5

		рөлі. Баланың жағдайын динамикалық бақылау. Дәрі-дәрмекті дұрыс және қауіпсіз енгізу. Құжаттарды дұрыс толтыру және бақылау парағын жүргізу.	
6	Үсік кезіндегі алғашқы көмек көрсету алгоритмдері.	Үсіктің патофизиологиясы. Жергілікті және жалпы суық зақымының әсері. Қан айналымының бұзылуы, тіндердің некрозы, жүйке зақымдануы. Үсіктің жіктелуі. Үсіктің 4 дәрежесі (I – эритема, II – көпіршіктер, III – некроз, IV – терең тіндердің зақымдануы). Жеңіл, орташа және ауыр жағдайларды анықтау белгілері. Клиникалық көріністердің даму кезеңдері. Үсік кезіндегі алғашқы көмек көрсету алгоритмдері. Дененің зақымданған бөлігін біртіндеп жылыту (суды қолдану 37–40°C). Ауырсынуды басу, стерильді таңғыш салу. Үсіктің дәрежесіне байланысты медициналық мекемеге жеткізу. Асқынуларды болдырмау (инфекция, тіндердің өліеттенуі, шок). Медициналық көмек көрсету кезеңдері. Амбулаториялық және стационарлық көмек: Антибиотиктер, қан айналымын жақсартатын дәрілер; Мейіргердің рөлі мен жауапкершілігі. Үсіктің дәрежесін бастапқы бағалау. Алғашқы көмек көрсету алгоритмін сақтау.	5
7	Жедел тыныс жетіспеушілігі кезінде алғашқы көмек көрсету алгоритмдері.	Жедел тыныс жетіспеушілігі (ЖТЖ): анықтамасы мен түрлері (гипоксикалық, гиперкапникалық, аралас). Тыныс алу жүйесінің анатомиясы мен физиологиясы. Патофизиологиялық өзгерістер: газ алмасудың бұзылысы, альвеолярлы желдетудің төмендеуі. Оттегі терапиясын ұйымдастыру. Қолда бар дәрілерді жылдам және қауіпсіз енгізу. Науқаспен және туыстарымен тиімді қарым-қатынас. Науқасты тасымалдауға дайындау. Мейіргерлік көмек алгоритімдері.	5
8	Жедел жүрек жетіспеушілігі кезіндегі алғашқы көмек көрсету алгоритмдері.	Жедел жүрек жетіспеушілігі (ЖЖЖ) ұғымы және оның клиникалық маңызы. ЖЖЖ мен созылмалы жүрек жетіспеушілігінің айырмашылығы. Мейіргерлік көмек алгоритімдері.	5
9	Гипертониялық криз кезіндегі алғашқы көмек көрсету алгоритмдері.	Гипертониялық криздің клиникалық көріністері. Гипертониялық криздің диагностикасы. Анамнез жинау және шағымдарын бағалау. Қан қысымын өлшеу техникасы. ЭКГ, қан анализдері, көз түбін қарау. Жедел жағдайларда алғашқы медициналық көмек көрсету принциптері. Спирометриясыз тыныс бағалау.	5

		Қан қысымын біртіндеп төмендету қағидалары. Мейіргерлік көмектің алгоритмі. Алғашқы тексеріс пен жағдай бағалау. Пациентке психоэмоционалды қолдау көрсету. Құжаттарды рәсімдеу және бақылау парағын толтыру.	
10	Аллергиялық реакциялар кезіндегі кезінде алғашқы көмек көрсету алгоритмдері. Анафилактикалық шок	Аллергия туралы жалпы түсінік: анықтамасы, түрлері (жиі кездесетін — есекжем, ангионевротикалық ісік, бронхоспазм, анафилаксия). Аллергендердің түрлері: дәрілік заттар, тағам, жәндік уы, тозаң, т.б. Иммундық жауап механизмі. Организмнің жүйелі және жергілікті реакциялары. Жеңіл (қышыну, бөртпе), орташа (ісіну, ентігу), ауыр (анафилаксия, тыныс жетіспеушілігі). Анафилактикалық шок белгілері. Анамнез жинау (аллергенге әсер ету уақыты, бұрынғы реакциялар). Алғашқы көмек көрсету алгоритмдер. Мейіргерлік көмектің алгоритмі**.** Адреналин инъекциясын дұрыс жүргізу.	5
11	Естен тану және коллапс кезіндегі кезінде алғашқы көмек көрсету алгоритмдері.	Естен тану (синкопе) және коллапс туралы түсінік. Этиологиясы және патофизиологиясы. Естен танудың себептері: психоэмоционалды стресс, ауырсыну, қан жоғалту, гипогликемия, гипоксия. Коллапс себептері: тамырлардың кенет кеңеюі, жүрек қызметінің бұзылуы, сусыздану, инфекциялық токсикоз. Қан айналымының жеткіліксіздігі мен миға қан құйылуының азаюы механизмі. Өмірлік маңызды көрсеткіштерді (ҚҚ, пульс, тыныс) өлшеу. Алғашқы көмек көрсету алгоритмдері. Коллапс кезінде: жылыту, сұйықтық беру (егер есі кірсе), артериалды қысымды бақылау. Мейіргерлік көмек алгоритмі.	5
12	Ми қанайналымының жедел бұзылыстары кезінде алғашқы көмек көрсету алгоритмдері.	Ми қан айналымының жедел бұзылыстары анықтамасы. Инсульт түрлері: ишемиялық, геморрагиялық, транзиторлы ишемиялық шабуыл. Актуалдылығы мен қоғамдағы таралуы, салдары. Ишемиялық инсульттің себептері: тромбоз, эмболия, атеросклероз. Геморрагиялық инсульттің себептері: гипертониялық криз, аневризманың жарылуы. Миға қан жеткізудің бұзылу механизмі және ми жасушаларының зақымдануы. Клиникалық көріністері. Анамнез жинау. Сананың деңгейін, тыныс алу мен қан айналымын бағалау. Қан	5

		қысымын, пульсті, тыныс жиілігін өлшеу. Мейіргерлік көмектің алгоритмі. Жағдайды бағалау. Тыныс алу мен жүрек жұмысына мониторинг. Туыстарына және дәрігерге толық ақпарат беру. Құжаттар мен бақылау парақтарын дұрыс толтыру.	
13	Қайғылы оқиғалар: электрожарақат, суға бату, странгуляциялық асфиксия, қызып кету, суық өтіп кету кезінде алғашқы көмек.	Төтенше жағдайлар мен қайғылы оқиғалар туралы түсінік.Жиі кездесетін қауіпті жағдайлар: электр жарақаты, суға бату, асфиксия, гипертермия, гипотермия. Электрожарақат (электр тоғының соғуы). Электр жарақатының түрлері: термиялық, биологиялық, механикалық әсер. Суға бату. Түрлері: тұщы су мен тұзды суға бату. Алғашқы көмек алгоритімі. Странгуляциялық асфиксия (тұншығу, буындыру).Қызып кету (гипертермия, күн өту).Суық өтіп кету (гипотермия, үсу). Мейіргерлік көмек алгоритмдері.	5
14	Көптік жарақат алғандарға, нақтама қоюдың ерекше-ліктері және дәрігерге дейінгі медициналық көмекті көрсету.	Көптік жарақат (политравма) ұғымы: анықтамасы және түрлері. Жиі кездесетін себептері: жол көлік оқиғасы, өндірістік апаттар, құлау, жарылыс. Актуалдылығы және шұғыл көмек көрсетудің маңызы. Көптік жарақат түрлері және ерекшеліктері. Бірнеше анатомиялық аймақтың зақымдануы. Ашық және жабық жарақаттар. Қауіп төндіретін жағдайлар: бас сүйек-ми жарақаты, кеуде, іш, омыртқа, аяқ-қол сүйектерінің зақымдануы. Шок, қан кету, тыныс жетіспеушілігі сияқты қосалқы асқынулар. Алғашқы тексеру: өмірге қауіп төндіретін белгілерді анықтау (триаж принципі). ABC алгоритмі бойынша бастапқы тексерісі. Дәрігерге дейінгі алғашқы медициналық көмек көрсету алгоритмі. Қауіпсіздікті қамтамасыз ету (өзін және зардап шегушіні қорғау). Қан кетуді тоқтату. Тыныс жолдарын ашу, жасанды тыныс, қажет болса – жүрекке жабық массаж. Иммобилизация: сынған аяқ-қолды қозғалтпау. Жараны тазарту және таңу. Жедел жәрдем шақыру және алған жарақаттар жайлы нақты ақпарат беру. Мейіргерлік көмек және тактика.Тыныс, пульс, қан қысымын бақылау және тіркеу.	3
	Барлығы:		**72**

5. Әдебиет.

Негізгі әдебиеттер:

1.Қаныбеков А. Жедел медициналық жәрдем: оқу-әдістемелік құрал / А. Қаныбеков, Ә. Т. Жұмабеков. - Алматы: TechSmith, 2024. - 212 б. - Текст: непосредственный.
2.Қаныбеков А. Жедел медициналық жәрдем : оқу құралы / А. Қаныбеков. - 2-ші бас. - Караганды : АҚНҰР, 2019. - 266 бет.
3.Мейірбикелік дағдылар оқулық / А. Қаныбеков – Алматы : Эверо, 2016. – 476 б. с.
4.Тұрланов, Қ. М. Жедел медициналық жәрдем/ Қ. М. Тұрланов, С. А. Қалқабаева. – 2-ші бас., толықт. және өнд. - Алматы : Эверо, 2014. – 444 с.
5.Вялов, С. С. Общая врачебная практика: неотложная медицинская помощь: учебное пособие / С. С. Вялов. – 6-е изд. ; Рек. Учебно-методическим объединением по мед. и фармацевтическому образованию вузов России. – М. : Медпресс-информ, 2014.– 112 с.
6.Алгоритмы оказания медицинской помощи при неотложных состояниях: учебник / Л. М. Пивина [и др.]. - Алматы: TechSmith, 2023. - 112 с

Қосымша әдебиеттер:

1. Первая помощь и скорая медицинская помощь: основы и принципы организации: учебное пособие / В. А. Мануковский [и др.]. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2024. - 280 с.: ил. - (Скорая медицинская помощь).
2. Повышение качества медицинской помощи и безопасности пациентов в медицинских организациях: наглядное руководство / пер. с англ. Г. Э. Улумбековой; под ред. С. С. Панисар. – М.: ГЭОТАР – Медиа, 2016. – 160 с.
3. Қарқынды емдеу бөлімшесінің мейіргері: практикалық нұсқаулық / Ред. В. Л. Кассиль., қаз. тіліне ауд. У. Е. Ибраев. – М.: ГЭОТАР – Медиа, 2016. – 312 бет ил.
4. Скорая медицинская помощ: национальное руководство / Российское общество скорой медицинской помощи; под ред. С. Ф. Багненко и др. – М.: ГЭОТАР – Медиа, 2015. – 888 с. : ил.
5.Ячменев В. М. Неотложная доврачебная помощь: учебное пособие / В. М. Ячменев, А. Каныбеков, А.А. Каныбеков. - Алматы: TechSmith, 2023. - 172 с

6. Бағдарламамен қамтамасыз ету және Электронды ресурстар:

1. Фишкин, А. В. Справочник. Неотложная помощь / А. В. Фишкин. — Саратов: Научная книга, 2019. — 351 c. — ISBN 978-5-9758-1874-4. — Текст: электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART: [сайт]. — URL: https://www.iprbookshop.ru/80173.html
2. Скорая и неотложная медицинская помощь : учебник / Е. Г. Каллаур, Л. И. Колб, И. В. Яромич, Е. А. Богдан ; под редакцией И. В. Яромич. — Минск : Вышэйшая школа, 2013. — 207 c. — ISBN 978-985-06-2233-4. — Текст: электронный // Цифровой образовательный ресурс IPR SMART: [сайт]. — URL: https://www.iprbookshop.ru/20275.html
3. Алпысова А.Р., Молодовская Н.В. / Ауруханаға дейінгі кезеңде жедел көмек көрсету алгоритмі: оқу құралы // Қарағанды: ЖК «АҚНҰР баспасы», - 2015. – 120 бет. https://aknurpress.kz/reader/web/1350
4 А.Р. Алпысова, А.И. Нечаев, Л.И. Бочарова, Н.Т. Телембетов,А.Т. Курманова. Диагностика және жедел медициналық көмек көрсету алгоритмі (амбулаторлы – поликлиникалық кіші медицина қызметкерлеріне арналған): әдістемелік нұсқау. – Қарағанды. ЖК «АҚНҰРбаспасы». – 2015 жыл. – 56 бет. https://aknurpress.kz/reader/web/1142
5.Қаныбеков А. Мейірбикелік дағдылар / А. Қаныбеков – Алматы: «Эверо» баспасы, 2020. - 466 б. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/841/

6.Қаныбеков А.Мейірбикелердің іс-әрекеттері: оқулық бағдарлама / А.Қаныбеков. – Алматы: Эверо, 2020 – 228 бет. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/838/
7. Қаныбеков А.Операциялық, тану және емшара мейірбикелерінің іс әрекеттері / А. Қаныбеков, Ж. Қаныбекова. – Алматы: Эверо,2020 – 216 бет. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/845/

7.Курстың аттестациясы:

Шолу

Қорытынды баға келесі компоненттерден тұрады (салыстырмалы салмағы):

- Ағымдағы бақылау 1 (ТК А (дәрістер): жеке және топтық тапсырмалар, топтық тақырыптық дискуссияларға қатысу.
- Ағымдағы бақылау 2 (ТК С (симуляция): симуляциялық курсқа қатысу, тәжірибелік дағдыларды топтық және жеке орындауға қатысу
- Аралық бақылау
- Қорытындыемтихан: қорытынды тест және билет және СӨЖ бойынша жауаптар

Салмағы

Бағасы	**Қолданылатын бақылау құралдарының сипаттамасы (кейс, жоба, сыни талдау, модельді әзірлеу, презентация, тест)**	**Салмағы**
ТК 1 (ТК А (дәрістер, семинарлар): жекежәнетоптықтапсырмалар, топтықтақырыптықдискуссияларға қатысу)	Сыни талдаудағы 3 тапсырма: -бақылау сұрақтары, - тапсырма -тесттер	20%
ТК 2 (ТК С (симуляция): симуляциялыққурсқақатысу, тәжірибелікдағдылардытоптықжәнежекеорындауғақатысу.	Практикалықдағдылардыпысықтаужәнекұзыреттіліктердіңорындалуынталқылау; Диспутацияланатынмәселелербойыншааргументтердітаныстыру.	20%
Аралық бақылау	Курстық тесттер	20%
Емтиханғажіберурейтингісі		X60%
Қорытынды емтихан	Пән тақырыптары бойынша тесттер (200 сұрақ) және билеттер: теориялық сұрақтар, ситуациялық есептер және СӨЖ бойынша сұрақтар	X 40%
Курстық қорытынды бағасы		0-100 балл

Аттестация

Рейтинг шкаласы

Әріптік баға жүйесі	Сандық эквивлент	Баллдар (%-дықкөрсеткіш)	Дәстүрліжүйебойыншабағалау
A	4,0	95-100	Өте жақсы
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	Жақсы
B	3,0	80-84	
B-	2,67	75-79	

C+	2,33	70-74	
C	2,0	65-69	Қанағаттанарлық
C-	1,67	60-64	
D+	1,33	55-59	
D-	1,0	50-54	
FX	0,5	25-49	Қанағаттанарлықсыз
F	0	0-24	
Бағалау критерилері	***Өте жақсы «А»:*** Студент сұрақтарға толығымен жауап берген жағдайда. ***Жақсы «В+» - «С+»:*** Студент білімін орта қалыпта жауап берген жағдайда. ***Қанағаттанарлық «С» - «D»:*** Студент сұрақтарға қанағаттанарлық жағдайда. ***Қанағаттанарлықсыз «FX» - «F»*:** Студент сұрақтарға толық емес жауап берген жағдайда.		

Пән бойынша қорытынды баға мынадай формула бойынша бақылаулар нысандарының белгіленген қатынасына сүйене отырып ресми ведомосқа енгізілген кезде автоматты түрде есептеледі:

***Қорытынды баға = (ТК** (аудиториялық, семинарлар) + **ТК** Симуляция + **ТК** (аралық бақылау) + **СӨЖ) = РД** (жіберу рейтингі) х 60% + баға (Э х 40%)*

Емтихан: қорытынды тест

Оларды орындау жөніндегі әдістемелік нұсқаулар (ұсынымдар):

Аудиторияға (дәрістерге, семинарларға) дайындық кезінде берілген үлестіру материалын мұқият оқып, қайталау)

Бағалау критерилері:

Қорытынды тест: барлық курстың білімі мен түсінігін тексеруге.

Тестте 50-ден 100-ге дейінгі сұрақтан, әр дұрыс жауап-1 балл.

Тапсыру мерзімі:

Орындалған тапсырмаларды жүктеу үшін белгіленген мерзім: оқу курсын аяқтаған сәттен бастап екі апта. Уақытында тапсырылмаған жағдайда төмендету коэффициенті қолданылады: мысалы, 0,75-0,9

8. Оқыту және сабақ беру әдістері

- **Аудитория:**дәріске шолу.
- **Симуляция:** шағын топтарда оқыту, командада жұмыс істеуге негізделген оқыту, симуляциялық оқыту, клиникалық оқыту, ауызша сұрау, тәжірибелік іс – әрекеттерді бағалау.

Қолданылатын әдістер мен технологиялар

- **Small group learning (SGL) -** шағын топтарда оқыту;
- **Cased-based learning (CBL • -** нақты жағдайлар әдісі;
- **Task-based learning (TaskBL)** –коммуникативтік тапсырмалар әдісі;
- **Team-based learning (TBL)** –командада жұмыс істеуге негізделген оқыту әдісі;
- **Problem-based learning (PBL)** –проблемалық оқыту әдісі;
- **Simulation training(ST)** –симуляциялық оқыту;
- **Clinical training (CT)-** клиникалық оқыту;
- **Training based on competence(TBC)** –құзыреттілікке негізделген оқыту;
- **Credit-modular training (CMT)-** кредиттік-модульдік оқыту;

Студенттердің білім деңгейін және білімін бағалауға арналған бағалау әдістері мен технологиялары

- **Multiple Choice Questions – MCQ)** - көптеген таңдау тест сұрақтары;
- **Oral asking (OA)** - ауызша сұрау;
- **Short Answer Questions (SAQ)** – қысқа жауаптар;
- **Short case (SC) -** Нақты жағдайдың қысқаша сипаттамасы;
- **long cases (LC)** – үлкен құрылымсыз кейстер;
- **Short essay questions (SEQ)** – қысқа жауапты эссе;
- **Objective StructuredClinical Examination – OSCE)** - объективті құрылымдық клиникалық емтихан;
- **Skills Assessment Station (SAS)** – практикалық дағдыларды бағалау станциясы;
- **Oral report – OR)** - презентация;
- **Oral examination – OE)** - ауызша емтихан;
- **Mini clinical evaluation exercise (MiniCEX)** - мини-клиникалық емтихан;
- **Direct Observation of Procedural Skills (DOPS)** - практикалық процедураларды меңгеруді бағалау •
- **(AI - assessment interview) бағалау сұхбаты** - оқытушының/куратордың резидентура тыңдаушысымен әңгімелесу, оның мақсаты білім алушының қызметін және оны түзету жолдарын талқылау болып табылады
- **(SA - Self Assessment)өзін-өзі бағалау**-білім алушының өз жұмысын бағалау, оқу прогресін сыни тұрғыдан түсіну мақсатында, білім алу үшін дербестік пен жауапкершілікті арттырады, күшті және әлсіз жақтарын хабардар етуге көмектеседі. Көбінесе қорытынды бағаны қалыптастырудың бөлігі ретінде қолданылады.
- **(SP – standart patient)Стандартталған пациент** - білім алушының құзыреттілігін бағалауға және оқытуға қатысатын арнайы дайындалған адам.
- **(PA - portfolio assessment)портфолио бағасы** – білім алушылардың жетістіктерін бақылау және бағалау нысаны, өзін-өзі бағалауды қоса алғанда, оқу-танымдық қызметтің материалданған өнімдері бойынша қоса берілген күш-жігер нәтижелері бойынша оқудағы прогрестің дәлелі.
- **(PA - Peer Assessment) әріптестерді бағалау** – резидентура тыңдаушыларына бір-бірінің оқу тиімділігін бағалауға мүмкіндік беретін әріптестерді бағалау. Бағалау әріптестерді бағалау процесіне тартуға және бір-бірінің жұмысын сын тұрғысынан пайымдауға бағытталған.

Қосымша-1.

Пәннің оқыту нәтижелерін бағалау критерийлері

ОН №	**Оқыту нәтижелерінің атауы**	**Қанағаттанар-лықсыз**	**Қанағаттанар-лық**	**Жақсы**	**Өте жақсы**
ОН1	Өз рөлдерін, құқықтары мен шектеулерін біледі, қабылдайдыөз әрекеттері мен	Өз рөлдерін, құқықтары мен шектеулерін біледі, қабылдайдыөз әрекеттері мен	Өз рөлдерін, құқықтары мен шектеулерін біледі, қабылдайдыөз әрекеттері мен	Өз рөлдерін, құқықтары мен шектеулерін біледі, қабылдайдыөз әрекеттері мен	Өз рөлдерін, құқықтары мен шектеулерін біледі, қабылдайдыөз әрекеттері мен

	әрекетсіздігі үшін жауапкершілік пен нормативтік-құқықтық актілермен және ұйымдастырушылық талаптармен танысу.	әрекетсіздігі үшін жауапкершілік пеннормативтік-құқықтық актілермен және ұйымдастырушылық талаптарын білмейді.	әрекетсіздігі үшін жауапкершілік пен нормативтік-құқықтық актілермен және ұйымдастырушылық талаптары қанағаттанар-лық деңгейде біледі.	әрекетсіздігі үшін жауапкершілік пен нормативтік-құқықтық актілермен және ұйымдастырушылық талаптарынжақсы деңгейде біледі.	әрекетсіздігі үшін жауапкершілік пен нормативтік-құқықтық актілермен және ұйымдастырушылық талаптарын өте жақсы біледі.
ОН2	Шұғыл медициналық көмек көрсету кезінде әртүрлі адамдармен қарым-қатынаста ағылшын тілін қолданады.	Шұғыл медициналық көмек көрсету кезінде әртүрлі адамдармен қарым-қатынаста ағылшын тілін түсінбейді.	Шұғыл медициналық көмек көрсету кезінде әртүрлі адамдармен қарым-қатынаста ағылшын тілін қанағаттанар-лық деңгейде түсінеді.	Шұғыл медициналық көмек көрсету кезінде әртүрлі адамдармен қарым-қатынаста ағылшын тілін жақсы деңгейде түсінеді.	Шұғыл медициналық көмек көрсету кезінде әртүрлі адамдармен қарым-қатынаста ағылшын тілін өте жақсы түсінеді.
ОН3	Жедел іс-шаралар стандарттары мен мейіргерлік жедел жәрдем нұсқаулықтары туралы білім мен дағдыларды түсіндіреді және қолдану біліміне ие.	Жедел іс-шаралар стандарттары мен мейіргерлік жедел жәрдем нұсқаулықтары туралы білім мен дағдыларды түсіндіру және қолдану білімін қолдана алмайды.	Жедел іс-шаралар стандарттары мен мейіргерлік жедел жәрдем нұсқаулықтары туралы білім мен дағдыларды түсіндіру және қолдану білімін қанағаттанар-лық деңгейде қолданады.	Жедел іс-шаралар стандарттары мен мейіргерлік жедел жәрдем нұсқаулықтары туралы білім мен дағдыларды түсіндіру және қолдану білімінжақсы деңгейде қолданады.	Жедел іс-шаралар стандарттары мен мейіргерлік жедел жәрдем нұсқаулықтары туралы білім мен дағдыларды түсіндіру және қолдану білімінөте жақсы деңгейде қолданады.
ОН4	Мейіргерлік күтім сапасын жақсарту үшін кәсіби қызметте шұғыл көмек көрсету кезінде басқару ережелерін ұстанады	Мейіргерлік күтім сапасын жақсарту үшін кәсіби қызметте шұғыл көмек көрсету кезінде басқару ережелерін көрсете	Мейіргерлік күтім сапасын жақсарту үшін кәсіби қызметте шұғыл көмек көрсету кезінде басқару ережелерін қанағаттанар-	Мейіргерлік күтім сапасын жақсарту үшін кәсіби қызметте шұғыл көмек көрсету кезінде басқару ережелерін жақсы деңгейде	Мейіргерлік күтім сапасын жақсарту үшін кәсіби қызметте шұғыл көмек көрсету кезінде басқару ережелерін өте жақсы

		алмайды.	лық деңгейде көрсете алмайды.	көрсете алады.	көрсетеді.